info@payamdaily.ir

نخستین روزنامه صبح البرز

پیام آشنا

شماره ۲۷۷۰
سه‌شنبه /۶ خرداد/ ۱۴۰۴
۲۹ / ذوالقعده / ۱۴۴۶
27 / May / 2025

صاحب امتیاز: موسسه همگامان اندیشه زمان
مدیرمسئول: محمود حیدری سردبیر: باهره حیدری
نشانی: کرج، بلوار تعاون، خیابان فرهنگ، جنب کانون کارشناسان رسمی دادگستری
تلفن: ۳۲۵۴۳۸۳۸-۳۲۵۴۴۴۴۴ -۰۲۶ فکس: ۳۲۵۴۰۱۰۱
امتیاز در طرح ارزیابی کیفی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی: ۶۷/۸۰
چاپ: کارگر

امروز با حافظ

هزار نکته باریک‌تر ز مو این‌جاست
نه هر که سر بتراشد قلندری داند
مدارِ نقطه بینش ز خالِ توست مرا
که قدرِ گوهرِ یک‌دانه جوهری داند

متاع راستی پیش آر و کالای نکوکاری
من از هر کار بهتر دیدم این بازارگانی را
پروین اعتصامی

اوقات شرعی

اذان صبح	طلوع آفتاب	اذان ظهر	غروب آفتاب	اذان مغرب
۰۳:۰۹	۰۴:۵۲	۱۲:۰۳	۱۹:۱۴	۱۹:۳۵

برگه

انسان‌ها بیش از هرچیز دیگر، از اندیشیدن وحشت دارند، بیش از فقر، حتی بیش از مرگ. «اندیشه» انقلاب می‌کند...
برتراند راسل

اشاره

تفاوت خط قرمز ایران و آمریکا

چند روز پیش روزنامه یدیعوت آحارونوت در مقاله‌ای به قلم لیورین آری نوشت: «عباس عراقچی دهه‌ها صرف تقویت مهارت‌های دیپلماتیک خود کرده است. با عمل گرایی آرام و روابط عمیقش درساختار قدرت تهران، ممکن است کلید رسیدن به توافق و جلوگیری از جنگ باشد».

به گزارش پیام آشنا به نقل از ایسنا، آمریکایی‌ها پیش از آغاز دور سوم مذاکرات غیرمستقیم به یکباره شروع به فضاسازی رسانه‌ای کردند که ایران حق داشتن غنی‌سازی در خاک خود را ندارد و باید همه تأسیسات هسته‌ای را جمع‌آوری کند.

این را ابتدا روبیو وزیر خارجه ایالات متحده بیان کرد و بعد از آن، ویتکاف که پیش از این به صراحت از حق غنی‌سازی ایران سخن گفته و آن را تلویحا پذیرفته بود، به آن پیوست و حتی خود رئیس‌جمهور آمریکا نیز در مصاحبه‌ای بر آن تاکید کرد. وزیر امورخارجه که ریاست هیات مذاکره‌کننده جمهوری اسلامی ایران و مسئولیت پرونده هسته‌ای را برعهده دارد، در مصاحبه‌ای با انتقاد از این اظهارنظر، ضمن رد آن، تاکید کرد که موضع اصلی آمریکایی‌ها پای میز مذاکره مشخص می‌شود و همین طور هم شد.

آمریکایی‌ها تقریبا با همان دست‌فرمان قبلی در دور سوم در مسقط حاضر شدند و به‌رغم بحث‌های فراوان صورت گرفته که به صورت غیرمستقیم از سوی طرف عمانی منتقل می‌شد، پایان کار بر ادامه مذاکرات قرار گرفت و ارزیابی طرفین هم مثبت شد. ظاهراً روش آمریکایی‌ها برای پیش بردن فضای مذاکرات از طریق رسانه‌ها به مذاق‌شان خوش آمده است. با وجود واکنش تلخ و جدی مذاکره‌کنندگان ایرانی در دور سوم، آنها پس از پایان این دور نیز به همین شیوه ادامه دادند و چند روز بعد، تحریم‌های جدیدی علیه جمهوری اسلامی ایران اعمال کردند. سپس، یادداشت وزیر دفاع آمریکا که در آن جمهوری اسلامی به‌دلیل حمایت از مقاومت یمن تهدید شده بود، با بازنشر سخنان ویتکاف، نماینده ویژه ترامپ در امور خاورمیانه، همراه شد. این اقدام، اعتراض وزیر امور خارجه به طرف عمانی را در پی داشت مبتی بر اینکه با این رفتارهای متناقض، کار مذاکره به جایی نخواهد رسید و به‌رغم پیشنهادی که آمریکایی‌ها در همین مسیر به‌عنوان دستور کار مذاکرات دور چهارم در رم ارائه کرده بودند، با برخورد قاطع جمهوری اسلامی ایران نشست شنبه بعدی یعنی سیزدهم اردیبهشت لغو شد و البته از طرف عمانی اعلام شد که به‌دلیل مشکلات لجستیکی این دور به تعویق افتاده است.

آمریکایی‌ها بعد از این برخورد قاطع، پیگیری‌های بسیاری کردند تا اینکه قرار شد ۲۱ اردیبهشت در مسقط گفت‌وگوهای غیرمستقیم ادامه پیدا کند. این گفت‌وگوها بسیار صریح‌تر و به قول سخنگوی محترم وزارت امور خارجه، گفت‌وگوهایی دشوار شد. چهارمین دور مذاکرات غیرمستقیم ایران – آمریکا دقایقی قبل پایان یافت: مذاکراتی دشوار اما مفید برای درک بهتر از مواضع یکدیگر و یافتن راه حل‌هایی معقول و واقع‌بینانه برای حل مسائل مورد اختلاف. زمان و مکان دور بعدی گفت‌وگوها توسط هماهنگ‌کننده عمانی اعلام خواهد شد. آمریکایی‌ها با سفر ترامپ به منطقه باز هم خباثت کردند و اظهارات ترامپ که به خیال خودش می‌خواست با آن، مردم بزرگ ایران را تحقیر کند، بلافاصله با سخنان محکم رئیس‌جمهوری و وزیر امورخارجه پاسخ داده شد. رهبر معظم انقلاب اسلامی همچون همیشه حکیمانه با این تحرکات و اظهارات سخیف برخورد کردند و فرمودند: «ارزش پاسخ دادن ندارد...» ناگفته پیداست که رژیم صهیونیستی که نشان داده است به جای ترامپ در حال تصمیم‌گیری برای دولت آمریکاست و از همه ظرفیت‌های خود استفاده می‌کند، همچنان مشغول طراحی است تا این مذاکرات را به هر صورت که هست به شکست بکشاند و البته مسئولان آمریکایی نیز به قول معاون محترم سیاسی وزیر امور خارجه جمهوری اسلامی، معلوم نیست که دنبال چه چیزی هستند و ساده‌ترین اصول دیپلماتیک را هم رعایت نمی‌کنند.

ویتکاف این هفته باز هم از غنی‌سازی صفر گفت و وزیر محترم امور خارجه نیز خیلی قاطع پاسخ او را داد و در جریان برگزاری «مجمع گفت‌وگوهای تهران»، رئیس‌جمهوری جناب آقای دکتر پزشکیان جوابی قاطع به این هجمه‌ها داد مبتنی بر اینکه آنها نمی‌توانند ما را از حق طبیعی خود محروم کنند: «مگر می‌خواهند چه کار کنند؟ تحریم کنند که ما سالیان سال است تحریم هستیم، حمله کنند که جرأت آن را ندارند و...»

در این میان حتی برخی سخنان رئیس‌جمهور محترم را تلویحا اینگونه تعبیر کردند که «پزشکیان، آمریکا را به بستن تنگه هرمز تهدید کرد». فضاسازی سیاسی و رسانه‌ای کار را به جایی رساند که رهبر معظم انقلاب اسلامی در سخنرانی اخیر خودشان، صراحتا به طرف مذاکره‌کننده آمریکایی تذکر دادند که یاوه‌گویی نکنند: «اینکه بگویند ما به ایران اجازه غنی‌سازی نمی‌دهیم، این غلط زیادی است. کسی منتظر اجازه این و آن نیست. جمهوری اسلامی سیاست و روشی دارد و سیاست خودش را تعقیب می‌کند.» بلافاصله بعد از سخنان رهبر معظم انقلاب اسلامی، خبری ساختگی به سرعت در فضای مجازی به نقل از سخنگوی محترم وزارت امور خارجه دست به دست شد: «ما جلسه بعدی مذاکرات را لغو کردیم؛ تا زمانی که طرف آمریکایی در خواسته‌های خود عقلانیت و منطق را بازنگرداند، ادامه مذاکرات متوقف خواهد بود.» این هم سناریویی دیگر در تکمیل جدول صهیونیست‌ها بود که به سرعت از سوی سخنگوی وزارت امور خارجه خنثی و تکذیب شد. سید عباس عراقچی، وزیر امورخارجه در حاشیه نشست شهدای خدمت در حسینیه امام خمینی(ره) اعلام کرد: «برای ادامه مذاکرات تاریخی پیشنهاد شده است اما هنوز ما قبول نکرده‌ایم.» جمهوری اسلامی ایران و ایالات متحده آمریکا هردو خط قرمزشان غنی‌سازی است اما خط قرمز آمریکایی‌ها روی کاغذ و حداکثر با خودکار (نه با مداد) کشیده شده است درحالی که خط قرمز ما ایرانی‌ها با رگ‌هایمان روی قلب‌مان حک شده است و آمریکایی‌ها آنقدر باهوش و با حافظه تاریخی قوی هستند که این موضوع را بفهمند.

چند روز پیش روزنامه یدیعوت آحارونوت در مقاله‌ای به قلم لیورین آری نوشت: «عباس عراقچی دهه‌ها صرف تقویت مهارت‌های دیپلماتیک خود کرده است. با عمل گرایی آرام و روابط عمیقش درساختار قدرت تهران، ممکن است کلید رسیدن به توافق و جلوگیری از جنگ باشد».
برخی‌ها این یادداشت صهیونیست‌ها را نوعی تهدید وزیر امور خارجه تلقی می‌کنند اما همین مطلب هم نشان می‌دهد که آنها ایرانی‌ها و مسئولان جمهوری اسلامی را خوب نشناخته‌اند. عراقچی بیدی نیست که از این بادها بلرزد. سیدعباس عراقچی در جلسه رای اعتماد خود در مجلس شورای اسلامی درفرازی از سخنانش اینگونه می‌گوید: «ما راه را گم نخواهیم کرد. حمایت بی‌دریغ، پیوسته و همه جانبه از آرمان فلسطین و مقاومت لبنان و دیگر جنبش‌های مقاومت که در مبارزه با سیاست‌های ظالمانه و جنایتکارانه رژیم صهیونیستی هستند در راس برنامه‌های ما قرار خواهد داشت. عهد می‌بندم که برای ایران هر کجا لازم باشد جان هر کجا لازم باشد آبروی خود را در طبق اخلاص قرار دهم».

آری راهی سخت در پیش است و جز با دعای خیرمردم و هدایت‌های داهیانه رهبری معظم انقلاب و هوشیاری و همدلی مسئولان کشور به مقصود نخواهد رسید.

محمدحسین رنجبران، مشاور وزیر امور خارجه

گزارش روز

آینده‌نگری راهبردی در برابرِ استراتژی مهار پیشرفت ایران

غنی‌سازی در جمهوری اسلامی ایران، صرفاً یک ابزار فنی نیست، بلکه نماد پیشرفت علمی، خودباوری ملی و دستاوردی استراتژیک است که به بهای شهادت دانشمندان هسته‌ای، فشارهای سهمگین بین‌المللی و تحریم‌های ظالمانه حاصل شده است و هرگز قابل معامله نیست.

به گزارش پیام آشنا به نقل از فرهیختگان، در میانه غوغای رسانه‌ای پیرامون مذاکرات هسته‌ای و ارسال سیگنال‌های متناقض از سوی مقامات آمریکایی، بیانات اخیر رهبر معظم انقلاب اسلامی در دیدار با خانواده‌های شهدای خدمت، نقطه عطفی در تبیین راهبرد کلان جمهوری اسلامی ایران در قبال موضوع هسته‌ای و مناسبات با آمریکا به شمار می‌رود.

معظم‌له ضمن گرامیداشت یاد رئیس جمهور شهید، صراحتاً از مواضع عزتمندانه وی در پرهیز از مذاکره با دشمن و ایستادگی در برابر فشارهای خارجی تجلیل کرده و طرح «غنی‌سازی صفر درصد» را «یاوه‌گویی» خواندند. بدون‌شک این بیانات مهم، نقشه‌راه دیپلماسی هسته‌ای کشور و بازتابی از آینده‌نگری عمیق و تحلیل راهبردی رهبر انقلاب درباره مناسبات بین‌المللی است. رهبر انقلاب که همواره به افشای پشت پرده نیت پلید کشورهای غربی، به‌ویژه آمریکا، در مواجهه با ملت ایران پرداخته‌اند، در فرمایشات اخیر خود نیز با تبیین فرامتن اخبار مرتبط با مذاکرات هسته‌ای، ملت ایران و رسانه‌های جهانی را در جریان راهبرد کلان ایالات متحده برای مهار قدرت منطقه‌ای و پیشرفت درونی ایران قرار دادند. این موضع مقتدرانه نه‌تنها صرفاً پاسخی سیاسی به یک مطالبه فنی نیست، بلکه بازتابی از تحلیل عمیق تحولات ژئوپلیتیکی و تجربه انباشته نظام در مواجهه با راهبرد مهار جمهوری اسلامی ایران در دهه‌های اخیر است؛ راهبردی که بارها از سوی دشمنان قسم‌خورده ملت ایران آزموده شده و هر بار با هوشیاری مردم و مسئولان خنثی شده است.

در ادامه، این موضع راهبردی را در پنج محور کلیدی تحلیل می‌کنیم تا تصویری روشن از آنچه آمریکایی‌ها در قالب مذاکرات می‌کوشند به ملت ایران تحمیل کنند، ارائه شود:

۱- تحقیر توان ملی با شعار «توافق»

غنی‌سازی در جمهوری اسلامی ایران، صرفاً یک ابزار فنی نیست، بلکه نماد پیشرفت علمی، خودباوری ملی و دستاوردی استراتژیک است که به بهای شهادت دانشمندان هسته‌ای، فشارهای سهمگین بین‌المللی و تحریم‌های ظالمانه حاصل شده است و هرگز قابل معامله نیست. از همین رو، طرح توقف کامل غنی‌سازی، معنایی جز بازگشت به نقطه صفر و خالی کردن کشور از اقتدار فناورانه ندارد. رهبر انقلاب این پیشنهاد را نه‌تنها غیرمنصفانه، بلکه توهین‌آمیز تلقی کردند.

۲- تجربه تلخ اعتماد؛ از برجام تا امروز

رهبر انقلاب بارها تأکید کرده‌اند که بزرگ‌ترین درس برجام، «بی‌اعتمادی به آمریکا» است. ایران با اجرای کامل تعهدات خود حسن‌نیتش را نشان داد، اما طرف آمریکایی نه‌تنها توافق را نقض کرد، بلکه بر شدت تحریم‌ها نیز افزود. بنابراین هرگونه پیشنهاد جدیدی که بار دیگر بر مبنای عقب‌نشینی یک‌جانبه ایران باشد، تکرار تجربه‌ای شکست‌خورده و مردود است.

پیشنهاد «غنی‌سازی صفر» نیز در همین چهارچوب و با هدف فریبکاری و مهار تدریجی توانمندی‌های کشور ارائه شده است؛ به‌گونه‌ای که طرف ایرانی باید از همه دستاوردها عقب‌نشینی کرده، به تعهدات خود به‌صورت نقد عمل کند و در مقابل به وعده‌های نسیه و فاقد ضمانت غربی‌ها دل ببندد.

۳- سناریوی اصلی مهار ایران مقتدر

بر اساس تحلیل رهبر انقلاب، مسئله آمریکا با ایران صرفاً هسته‌ای نیست. آنچه برای آمریکا تهدید محسوب می‌شود، «ایران قوی» است؛ الگویی مستقل در برابر هژمونی آمریکا که با تلاش‌های علمی، دیپلماتیک و میدانی به جایگاه کنونی دست یافته است. پیشنهاد «غنی‌سازی صفر» مسیر طی‌شده سال‌های اخیر را به عقب بازمی‌گرداند و با مخدوش کردن غرور ملی، تلاش‌های کشور را بی‌اثر می‌سازد. از این منظر، این طرح، قطعه‌ای از پازل راهبردی آمریکا برای توقف موتور پیشرفت ایران است. رهبر انقلاب، رسیدن به چنین نقطه‌ای را آغازی برای عقب‌نشینی‌های پی‌درپی دانسته‌اند؛ عقب‌نشینی‌هایی که می‌تواند امتیازات گسترده‌ای را در حوزه‌های منطقه‌ای، دفاعی و هویتی به آمریکا و رژیم صهیونیستی واگذار کرده و موجب سقوط ایران از قله اقتدار شود.

۴- تداوم راهبرد مقاومت در مسیر شهید جمهور

بیانات رهبر انقلاب در ستایش از صراحت شهید رئیسی، نشان‌دهنده تداوم خط‌مشی مقاومت در سیاست خارجی جمهوری اسلامی است؛ خط‌مشی‌ای که شهید خدمت آن را در دیپلماسی دنبال کرده و زمینه سربلندی کشور را در نظام بین‌الملل فراهم ساخته بود. از همین رو، طرح «غنی‌سازی صفر درصد» نه‌تنها مغایر با فلسفه مقاومت و عزت ملی است، بلکه مخالفت قاطع با آن، در تداوم همان سیاست کلان نظام است که جمهوری اسلامی ایران را در جهان به‌عنوان کشوری مقاوم و عزتمند معرفی کرده است. همین پایبندی، آمریکا را ناگزیر کرده تا به‌جای سیاست تحمیل، پای میز مذاکره با ایران بنشیند.

۵- ترسیم چشم‌انداز مستقل هسته‌ای

رهبر انقلاب با رد قاطع طرح‌های تحقیرآمیز، چشم‌انداز آینده فعالیت‌های هسته‌ای ایران را تداوم مسیر صلح‌آمیز با حفظ ظرفیت بومی ترسیم کرده‌اند؛ مسیری که در چهارچوب حقوق بین‌الملل دنبال می‌شود و هرگز مرعوب فشارهای دولت‌های سلطه‌گر که چشم بر زرادخانه‌های اتمی رژیم صهیونیستی بسته‌اند، نخواهد شد. بدون‌تردید، صنعت هسته‌ای و محصولات فناورانه، از ابزارهای قدرت ملی به شمار می‌روند و عقب‌نشینی از فناوری‌های راهبردی، به معنای خروج ایران از معادلات آینده خواهد بود. جمهوری اسلامی ایران با گفتمان مقاومت، نه‌تنها غنی‌سازی را حق مسلم خود می‌داند، بلکه آن را تضمینی برای پیشرفت و بازدارندگی ملی قلمداد می‌کند و هرگز در مسیر انحطاط و انزوا گام برنمی‌دارد.

تحلیل رویکرد جمهوری اسلامی درقبال سیاست‌های هسته‌ای مبیّن این واقعیت است که فعالیت هسته‌ای کشور و تصمیمات مرتبط با آن، از پشتوانه‌ای منسجم و فراجناحی برخوردار است. مقامات عالی نظام، درک مشترکی از واقعیت‌های صحنه بین‌الملل و اهداف پنهان طرف‌های غربی در مهار ایران دارند و خط‌مشی روشنی را دنبال می‌کنند که بر سه اصل کلیدی استوار است؛ حفظ توانمندی راهبردی، صیانت از حق غنی‌سازی، و مقابله با هرگونه طرح ساده‌انگارانه و تسلیم‌گرایانه.

جمهوری اسلامی ایران هرگز در تله دیپلماتیکی که آمریکایی‌ها در این دور از مذاکرات تدارک دیده‌اند، گرفتار نخواهد شد. امروز، بیش از هر زمان دیگری، ضروری است رسانه‌ها، نخبگان و افکار عمومی در فهم و تبیین عمق راهبردی مواضع رهبری، نقش مؤثری ایفا کرده و با ارتقای سطح تحلیل جامعه، زمینه را برای تثبیت اقتدار ملی و پیشرفت درونی فراهم سازند.

امین صبحی،
تحلیلگر مسائل سیاسی

«آگهی تجدید مناقصه عمومی شماره ۲۰۰۴۰۰۵۲۶۵۰۰۰۱۰۰»
«پروژه تجدید مناقصه لکه گیری مکانیزه آسفالت سطح منطقه ۷»

شهرداری کرج

شهرداری کرج در نظر دارد بر ابر بودجه مصوب شورای اسلامی شهر، پروژه مندرج در جدول ذیل را از طریق مناقصه عمومی به صورت نقدی به پیمانکاران واجد شرایط واگذار نماید.

ردیف	شرح پروژه	مبلغ پروژه به ریال	مبلغ سپرده به ریال	رتبه لازم	نحوه پرداخت
۱	پروژه تجدید مناقصه لکه گیری مکانیزه آسفالت سطح منطقه ۷	۱۱۷،۰۰۰،۰۰۰،۰۰۰	۵،۸۵۰،۰۰۰،۰۰۰	۵ راه	نقدی

۱- سپرده شرکت در مناقصه به یکی از روشهای ذیل ارائه گردد، ضمانت‌نامه بانکی معادل مبلغ فوق که به مدت ۹۰ روز اعتبار داشته و قابل تمدید باشد و یا واریز فیش نقدی به مبلغ فوق به حساب ۷۰۰۷۸۶۹۴۸۶۲۳ بانک شهر.
۲- برندگان نفر اول و دوم مناقصه هرگاه حاضر به انعقاد قرارداد نشوند، سپرده آنان به ترتیب ضبط خواهد شد.
۳- مبلغ ۵۰۰/۰۰۰ ریال بابت هزینه خرید اسناد به حساب ۷۰۰۷۸۵۳۱۳۷۹۵ نزد بانک شهر به نام شهرداری کرج واریز و ارائه اصل فیش به همراه ضمانت نامه به اداره امور پیمانها و قراردادها الزامی است.
۴- متقاضیان می توانند از تاریخ انتشار آگهی تا ساعت ۱۳:۰۰ تاریخ ۱۴۰۴/۰۳/۱۰ جهت خرید اسناد مناقصه به سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد ایران) مراجعه نمایند.
۵- شرکت کنندگان می بایست ضمن بارگذاری ضمانت نامه شرکت در مناقصه در سامانه ستاد، نسبت به تحویل اصل ضمانت نامه تا ساعت ۱۳:۰۰ تاریخ ۱۴۰۴/۰۳/۲۰ به آدرس: کرج – میدان توحید – بلوار – شهرداری کرج – طبقه هفتم – اداره امور پیمانها و قراردادها اقدام نمایند.
۶- در صورت بروز هرگونه تناقض در موارد مندرج در آگهی با سامانه ستاد، ملاک عمل سامانه ستاد خواهد بود.
۷- پیشنهادات رسیده در مورخ ۱۴۰۴/۰۳/۲۱ در کمیسیون عالی معاملات شهرداری کرج مطرح و پس از بررسی و کنترل، برنده مناقصه اعلام خواهد شد. لازم به ذکر است شرکت کنندگان مجاز به حضور در جلسه بازگشایی پاکات خواهند بود.
۸- هزینه چاپ آگهی به عهده برنده مناقصه می باشد.
* جهت کسب اطلاعات بیشتر با شماره تلفن ۳۲۵۴۲۲۷۷-۰۲۶ تماس و یا به سایت www.karaj.ir مراجعه نمایید.

اداره امور قراردادها و پیمانها – شهرداری کرج

مکث

نمره خوب چند؟

با نزدیک شدن به فصل امتحانات، برخی والدین تلاش می‌کنند با پاداش‌های مالی و وعده پول تو جیبی بیشتر، فرزندانشان را نسبت به درس خواندن و کسب نمرات بهتر ترغیب کنند

به گزارش پیام آشنا به نقل از تبیان، با نزدیک شدن به فصل امتحانات، برخی والدین تلاش می‌کنند با پاداش‌های مالی و وعده پول تو جیبی بیشتر، فرزندانشان را نسبت به درس خواندن و کسب نمرات بهتر ترغیب کنند اما آیا پرداخت پول در قبال درس‌خواندن یا موفقیت تحصیلی راهی مؤثر برای ایجاد انگیزه است یا در بلندمدت، کودکان را به شرطی شدن و بی‌انگیزگی درونی می‌کشاند؟ در این زمینه برخی متخصصان موافق، برخی مخالف و برخی دیگر معتقدند که باید با رعایت حد تعادل از چنین ابزار تشویقی استفاده کرد تا در آینده زمینه‌ساز مشکلات جدید نشود.

موافقان چه‌می گویند؟

بر اساس نظریه‌های رفتاری، تشویق و تقویت مثبت در شکل‌گیری رفتارهای مطلوب نقش دارد. وقتی کودک می‌بیند که برای تلاش و نتیجه تحصیلی‌اش قدردانی می‌شود، احتمال تکرار آن رفتار بیشتر می‌شود. برخی والدین معتقدند که پاداش مالی می‌تواند کودکان را به درس‌خواندن ترغیب کند، به‌ویژه در سنی که انگیزه‌های درونی هنوز شکل نگرفته‌اند و البته نظام آموزشی هم به‌دلیل برخی خلاها، چنین انگیزه‌هایی را ایجاد نمی‌کند. در چنین شرایطی، روان‌شناسان آموزشی استفاده از پاداش را به‌عنوان «مداخله رفتاری» برای کودکان بی‌انگیزه پیشنهاد می‌کنند. در مواردی که کودک تمایلی به درس‌خواندن ندارد، پاداش بیرونی می‌تواند آغازگر یک روند مثبت باشد و کودک را به مسیر تحصیلی بازگرداند. گروهی از روانشناسان آموزش معتقدند که اگر پاداش مالی به‌درستی مدیریت شود، می‌تواند ابزار یادگیری مهارت‌های مالی هم باشد. به‌طور مثال، والدین می‌توانند شرط کنند بخشی از این پاداش صرف پس‌انداز یا هدف خاصی شود. در واقع، کودکان یاد می‌گیرند که برای به‌دست آوردن درآمد، باید تلاشی هدفمند انجام دهند.

منتقدان چه هشدارهایی می‌دهند؟

کارشناسان زیادی نسبت به اثرات بلندمدت این روش هشدار داده‌اند. یکی از مهم‌ترین انتقادات، تأثیر منفی پاداش بیرونی بر انگیزه درونی است. طبق نظریه «خودتعیین‌گری» دسی و رایان، زمانی که کودک برای انجام کارهایی مانند درس‌خواندن صرفاً منتظر پاداش بیرونی باشد، به‌تدریج حس کنجکاوی و علاقه ذاتی به یادگیری را از دست می‌دهد. همچنین کودک ممکن است باور کند که موفقیتش نتیجه تلاش نیست، بلکه نتیجه گرفتن پاداش است. این نگاه می‌تواند اعتماد به نفس تحصیلی او را کاهش دهد و در آینده، توانایی‌اش در خودارزیابی و تکیه بر توانمندی‌های خودش را تحت‌تأثیر قرار دهد. کودکانی که احساس می‌کنند برای جلب رضایت یا کنترل والدین درس می‌خوانند ممکن است ارتباط عاطفی‌شان با خانواده دچار آسیب شود. این پاداش‌ها اگر بدون گفت‌وگوی روشن و همراهی والدین باشد، می‌تواند کودک را از لحاظ روانی به حالت «انجام تکلیف برای دیگران» ببرد. یکی از جدی‌ترین نگرانی‌ها، شرطی‌شدن کودک به دریافت پول در قبال هر مسئولیت است. اگر این الگو ادامه پیدا کند، کودک در آینده نیز برای انجام کارهای طبیعی و ضروری مثل انجام وظایف کاری، مسئولیت‌های خانوادگی یا مشارکت اجتماعی، صرفاً به‌دنبال پاداش مالی خواهد بود در حالیکه روانشناسان معتقدند، بچه‌های در قبال انجام وظایف نباید به صورت افراطی و حتی محسوس تشویق شوند. پاداش مالی، اگر بی‌محابا و بدون در نظر گرفتن ظرفیت‌های فردی کودک داده شود، می‌تواند فضای یادگیری را به رقابتی اقتصادی تبدیل کند. در چنین شرایطی، کودک به‌جای تمرکز بر یادگیری، به مقایسه خود با دیگران می‌پردازد و انگیزه‌اش از درون به بیرون منتقل می‌شود. این رقابت می‌تواند میان خواهر و برادرها یا هم‌کلاسی‌ها شکل بگیرد؛ رقابتی نه بر سر فهم بهتر، بلکه بر سر دریافت پاداش بیشتر. چنین فضایی ممکن است احساس ناکافی بودن، اضطراب یا سرخوردگی در کودکانی ایجاد کند که به هر دلیل نتوانسته‌اند پاداش مالی دریافت کنند. و در نهایت، فرآیند یادگیری را از یک تجربه آرام و فردی، به یک رقابت پرفشار و ناامن تبدیل می‌کند.

تعادل و میانه‌روی: راه‌حلی پایدار

در میان این دو دیدگاه، بسیاری از کارشناسان بر حفظ تعادل تأکید می‌کنند اما این تعادل باید دقیق و هدفمند باشد، نه سهل‌انگارانه و بدون برنامه. چرا که پاداش مالی می‌تواند بخشی از نظام تشویقی باشد اما نباید تبدیل به ابزار اصلی ایجاد انگیزه شود. بنابراین والدین باید مراقب باشند که پاداش جایگزین گفت‌وگو، تشویق کلامی، توجه عاطفی و هدایت هدفمند نشود. همچنین زمان، نحوه و دلیل ارائه پاداش باید روشن و منصفانه باشد. پاداش نباید در قالب «نمره آوردن» یا «فقط نتیجه آوردن» ارائه شود، بلکه تمرکز باید بر «تلاش» و «پیشرفت» باشد. از همه مهم‌تر، این پاداش نباید بی‌برنامه یا ناگهانی و بدون ساختار مشخص داده شود. اگر کودک نفهمد که چرا این پاداش را دریافت کرده و چه رفتاری باید تکرار شود، سازوکار تشویق دچار آسیب می‌شود. هر نوع پاداش باید با یک هدف رفتاری روشن و با بازخورد دقیق همراه باشد. از سوی دیگر اگر کودک یاد بگیرد که فقط در صورت گرفتن پول درس می‌خواند، به تدریج انگیزه ذاتی خود را از دست می‌دهد. همچنین، شرطی شدن بیش از حد ممکن است او را به فردی تبدیل کند که در آینده نیز برای انجام هر مسئولیتی توقع پاداش مالی دارد. با این اوصاف، برای رعایت تعادل، ترکیب پاداش‌های غیرمالی مثل تحسین، وقت گذراندن با کودک، یا ایجاد فرصت برای انتخاب فعالیت مورد علاقه، در کنار پاداش مالی محدود، می‌تواند اثرگذارتر باشد. به طور کلی تشویق و ایجاد انگیزه برای بچه‌ها به درس‌خواندن با روش‌های مختلف، جزوی از وظیفه والدگری است اما انتخاب روش درست، به‌ویژه در استفاده از پاداش مالی، نیازمند آگاهی و دقت است. در واقع این روش نباید جایگزین انگیزه درونی یا گفت‌وگوهای تربیتی شود، چرا که در این صورت اثرات معکوسی خواهد داشت. بلکه باید در کنار سایر روش‌هاش تربیتی به کار گرفته شود. والدین باید بدانند که یادگیری، یک فرایند بلندمدت است و تقویت رفتارهای درونی و پایدار، همیشه از نتایج زودگذر ارزشمندتر است.